

Aan de gemeenteraad

Op 7 februari 2024 stelde R.T.J. van der Velden (Partij voor de Dieren) ons schriftelijke vragen over lopend onderzoek fraude en corruptie.

Inleidend wordt gesteld:

We hebben enkele vragen over het lopende onderzoek naar fraude en corruptie bij Afdeling Vastgoed, waarover reeds enkele artikelen¹ in de media zijn verschenen.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vragen 1 t/m 12:

Afdeling Vastgoed / Stadsontwikkeling (SO)

1. **Waarom is de voormalig Teamleider Bedrijfsvoering bij Afdeling Vastgoed vertrokken? Heeft u een exitgesprek gehad of bent u voornemens met deze persoon alsnog in gesprek te gaan om te achterhalen of er iets heeft gespeeld ten tijde van het vertrek? Kent u de redenen van vertrek?**
2. **Gaat u nog oud-medewerkers interviewen of raadplegen, los van het forensisch onderzoek dat u heeft gegund aan Ebben Partners?**

Er zijn nog meer medewerkers van Afdeling Vastgoed / SO Bestaande Stad op cruciale posities vertrokken de afgelopen jaren, zoals bouwinspecteurs.

3. **Heeft u een goed beeld van de redenen hiervan?**
4. **Weet u waarom de thans oud-directeur SO Bestaande Stad in februari 2023 is vertrokken bij de gemeente, naar aanleiding van vragen van NRC?**
5. **Hoe voorkomt u dubbele rollen binnen Stadsontwikkeling? Of belangenverstrengeling? Kunnen de directeur van SO Bestaande Stad en het hoofd van Afdeling Vastgoed bijvoorbeeld in een en hetzelfde projectteam zitten, voor een klus à la de renovatie van Museum Boijmans van Beuningen?**

6. Op dit moment is grensoverschrijdend gedrag actueel. Wat verstaat u (óók) onder grensoverschrijdend gedrag? Oneigenlijke druk? Intimidatie? Overrulen? Dreigen? Privacyschending?
7. Wat doet u om de twee gewezen medewerkers van Afdeling Vastgoed alsnog te beschermen of onder de klokkenluidersregeling te laten vallen, zodat zij vrij kunnen praten? Bent u voornemens hen (onafhankelijk) aan te horen dan wel u hun zienswijze te laten geven?
8. In hoeverre was Afdeling Veilig bekend met de problemen binnen SO en Afdeling Vastgoed vanaf 2020?
9. Wie gelast een Bibob-onderzoek: Afdeling Veilig, Afdeling Vastgoed, Projectmanagementbureau (PMB), ander? Wat is het mandaat van de afdeling die erover gaat?
10. Is de 'Bibobmedewerker' van Afdeling Vastgoed onder druk gezet? En hoe heeft deze persoon dit ondervonden?
11. Welke signalen waren bekend bij de Clustercoördinator integriteit van SO en wat heeft de Centrale Onderzoekseenheid (CEO) daarmee gedaan?
12. Hoe onafhankelijk is de Clustercoördinator integriteit van SO? Ook indien het een melding is over de directie zoals dit nu zou kunnen zijn geweest?

Vragen 13 t/m 20:

Due Diligence

13. Onder wie valt 'Due Diligence'? Waar in de gemeentelijke organisatie is Due Diligence zoal belegd?
14. Welke rol dicht u Due Diligence toe? Als luis in de pels of 'bestuurlijk sensitief' c.q. 'politiek lenig'?
15. Hoe wordt de onafhankelijkheid gewaarborgd van Due Diligencemedewerkers?
16. Weet u waarom de twee in de media opgevoerde Due Diligencemedewerkers weg moesten?
17. Wordt Due Diligence van Afdeling Vastgoed door de directie SO (Bestaande Stad) geraadpleegd bij het al dan niet gelasten van een Bibob-onderzoek?
18. Zijn er door medewerkers, al dan niet van Due Diligence, signalen afgegeven aan Afdeling Vastgoed over risico's van aanbestedingen, facturatie en prestatieverklaringen? Zo ja, welke? En bent u ook daarover in gesprek gegaan?

In een van de in de media verschenen artikelen staat: "Op donderdag 20 juni dit jaar praat afdelingshoofd vastgoed Wout Goudswaard zijn medewerkers via Teams bij tijdens een 'koffie- en theemoment' over een intern onderzoek na de aantijgingen van Max en Jacco. Hij heeft een powerpoint gemaakt, die NRC heeft."

19. Kunt u aangeven wat er in de powerpoint staat? En wat vindt u hiervan, indachtig de actualiteit die ook op te maken valt uit de berichtgeving in de media?
20. Mogen wij deze powerpoint ontvangen? Indien nee, is de powerpoint opvraagbaar met een beroep op de Wet open overheid?

Vragen 21 t/m 27:

Audit en controle

Financial Audit (FA) en de externe accountant hebben een verantwoordelijkheid met betrekking tot NV COS 240, NV NOCLAR en ook uitvoering van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft).

21. In hoeverre worden deze stappen correct doorlopen, bijvoorbeeld bij verhuringen dan wel verkopen van SO Bestaande Stad, bij fraudesignalen, bij filantropische schenkingen, et cetera?
22. Neemt de gemeente, in het bijzonder de Afdeling SO Bestaande Stad en FA, ook de regelgeving van de Wwft en met name de herkomst van gelden en cliëntenonderzoek in ogenschouw?
23. De inmiddels beruchte memo uit 2021 is al eerder onder de aandacht gebracht bij Financial Audit. Hoe is hiermee door de afdeling mee omgegaan? En zijn er in 2023 interne signalen (dus vanuit Afdeling FA) dat er iets mis was bij SO Bestaande Stad? Welke maatregelen heeft u hiervoor genomen?
24. Zijn er de afgelopen jaren facturen gecontroleerd van de diverse bedrijven die in de memo staan, gelet op aanbestedingen en prestatieverklaringen? Wat heeft FA geconcludeerd?
25. Heeft de externe accountant bij de goedkeurende verklaring over de jaarstukken in 2022 een fraudeparagraaf afgegeven en risico's geduid?
26. Had Afdeling FA signalen dat er iets mis was bij Afdeling Vastgoed de afgelopen jaren en rond april-juni 2023? En wat hebben ze er aan gedaan?
27. Zijn er meldingen gedaan door bouwinspecteurs die twijfelden aan prestatieverklaringen? Zo ja, wat heeft u eraan gedaan?

Vraag 28 t/m 35:

Bestaande verhuringen / diverse

28. Zijn alle aanbestedingen bij Museum Boijmans van Beuningen, De Doelen en Wereldmuseum Rotterdam juist en transparant geweest?
29. Kunt u vanaf 2017 per jaarschijf de openstaande (achterstallige) bedragen van verhuringen verstrekken alsmede de afboekingen die daarop hebben plaatsgevonden per object? Indien nee, waarom niet? Zijn er achterstanden van meer dan 50.000 euro per object? Indien ja, hoe komt dit?
30. Hoe is de verhuur van Club Blu tot stand gekomen?
31. Heeft u gemeentelijk eigendom in de Spaanse Polder willen verhuren, met beoogde transacties waar Due Diligence zich bedenkelijk over heeft uitgelaten?
32. Kunt u meer vertellen over een factuur van meer dan €100.000 die snel geaccordeerd diende te worden omdat de sloop van een schuur in Hoek van Holland reeds was gedaan en de aannemer hierop aandrang bij medewerkers van de gemeente?
33. Kunt u iets vertellen over de riolering van De Doelen? Welke partijen zijn hierbij betrokken geweest en hoe was de facturering in combinatie met de geleverde prestaties?

34. Kunt u bevestigen dat er publieksevenementen in De Doelen zijn georganiseerd terwijl het gebouw mogelijk brandonveilig was, bijvoorbeeld in ieder geval vanaf 2012?

35. Zijn alle aanbestedingen bij Museum Boijmans van Beuningen, De Doelen en Wereldmuseum Rotterdam juist en transparant geweest?

Algemeen antwoord:

Voordat wij ingaan op de gestelde vragen wil het college aangeven dat als raadsleden meldingen krijgen van mogelijke schendingen van ambtelijke integriteit, deze te allen tijde gemeld kunnen worden bij de voorzitter van de gemeenteraad of de wethouder organisatie. Deze zal de meldingen doorgeleiden naar het hoofd ambtelijke integriteit voor een meldingstoets en eventueel vervolgonderzoek. Meldingen die betrekking hebben op het lopende onderzoek naar mogelijke fraude en corruptie bij Stadsontwikkeling, kunnen betrokken worden in het lopende externe onderzoek.

Uw vragen refereren aan een onderzoek dat is ingesteld naar aanleiding van signalen met betrekking tot mogelijke fraude en/of corruptie binnen de gemeentelijke organisatie. Uw raad heeft hierover op 14 december 2023 gesproken en het college middels de motie "Raad schrijft mee aan opdrachtverstrekking forensisch onderzoek" (23bb008595) verzocht om de onderzoeksopdracht voor te leggen aan uw raad voordat de opdracht definitief verstrekt werd. Op 17 januari jl. bent u over de onderzoeksopzet geïnformeerd (24bb002628). Daarbij zijn ook vragen die u in de raadsvergadering van 14 december 2023 gesteld hebt, opgenomen. De meeste vragen die u nu stelt, hebben betrekking op het onderzoek. Het college hecht eraan om de onderzoekers de ruimte te geven het onderzoek grondig uit te voeren binnen de gestelde termijn. Wij zullen de uitkomsten van het externe onderzoek afwachten. Gedurende het onderzoek zullen wij ook geen documenten die deel uitmaken van het onderzoek, actief delen.

De vragen die geen betrekking hebben op het onderzoek worden hieronder beantwoord:

Vraag 6:

De gemeente hanteert de definitie en categorieën van de Arbowet over ongewenste omgangsvormen. Dit zijn pesten, agressie en geweld, seksuele intimidatie en discriminatie:

Pesten: alle vormen van intimiderend gedrag met een structureel karakter, van een of meerdere medewerkers gericht tegen een medewerker of groep van medewerkers die zich niet kan of kunnen verdedigen tegen dit gedrag.

Agressie en geweld (intimidatie): voorvallen waarbij een medewerker psychisch of fysiek wordt lastiggevallen, bedreigd of aangevallen onder omstandigheden die rechtstreeks verband houden met het verrichten van arbeid.

Seksuele intimidatie: enige vorm van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsbare situatie wordt gecreëerd.

Discriminatie. Van discriminatie is sprake wanneer een medewerker op basis van een wettelijk beschermd criterium een andere behandeling krijgt. Of indirect: door een manier van handelen met een beschermd criterium onrechtvaardig worden benadeeld.

Het is daarbij lastig de gedragingen die u gebruikt in uw vraagstelling met een ja of nee te beantwoorden. In het algemeen kan het college daarover zeggen dat oneigenlijke druk, intimidatie en dreigen vallen onder ongewenste omgangsvormen.

Vraag 25:

De externe accountant heeft u op 26 april 2023 geïnformeerd over het mogelijke risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude (23bb002860).

Vraag 29:

De gevraagde informatie verstrekken wij per jaarschijf, niet op objectniveau. Dit is privacygevoelige informatie. Een overzicht per jaar vanaf 2017 van het totale openstaande saldo op 31 december, saldo ouder dan 90 dagen en de afboekingen gedurende het jaar:

	Totaal openstaand saldo 31-12	Saldo ouder dan 90 dagen op 31-12	Aantal debiteuren met achterstand op 31-12 > € 50.000 > 90 dg	Afboekingen (excl btw)
2017	23.956.198,21	1.897.266,20	10	1.156.908,90
2018	71.927.112,08	2.782.321,53	12	-68.476,97
2019	25.606.240,08	2.333.420,66	8	78.646,59
2020	20.980.718,97	6.721.247,64	20	24.917,93
2021	17.176.501,82	4.805.991,75	22	116.110,77
2022	19.157.487,58	3.415.198,43	18	154.414,78
2023	14.594.662,15	2.364.781,04	8	224.046,32

Van het openstaand saldo per 31-12-2018 heeft 30 miljoen betrekking op een verkoopsom.

De wijze, waarop geïncasseerd wordt, komt voort uit de 'Beleidsnotitie invorderen'. Daarnaast wordt rekening gehouden met de uitgangspunten uit de gids 'Sociaal incasseren' waarin o.a. staat opgenomen: "Met Sociaal Incasseren streven we naar het effectief incasseren van vorderingen zonder de mens achter de debiteur uit het oog te verliezen. We willen daarmee bereiken dat de burger een stabiele financiële basis behoudt of kan creëren. Door een professionele en sociale benadering doen we recht aan de belangen van zowel de gemeente als de burger. Wanneer blijkt dat mensen meer hulp nodig hebben, zorgen we voor een goede advisering en overdracht naar de gemeentelijke hulpverlening."

Als de huurschuld niet voldaan wordt, moet een openstaande vordering mogelijk afgeboekt worden. Afboekingen worden ten laste van de daarvoor bestemde voorziening gebracht, die via de lopende exploitatie wordt gevuld. De hoogte van de voorziening wordt bepaald door een risico-inschatting op basis van de ouderdom van de openstaande posten en vier keer per jaar vindt er een individuele beoordeling plaats van openstaande posten boven de € 100.000. Achterstanden en afboekingen behoren tot de normale bedrijfsvoering risico's. De hoogte van de voorziening is adequaat gebleken. Het aantal debiteuren met een achterstand groter dan € 50.000 is naar onze mening normaal bij een portefeuille als die van SO Vastgoed.

Vraag 32:

Nee, deze vraag is te weinig specifiek om te kunnen beantwoorden. Voor het doen van een evt. melding verwijzen wij u naar het algemene antwoord.

Vraag 34:

Nee. Zoals al tijdens het raadsdebat op 14 december jl. is aangegeven, betreft het een gebouw uit 1966 dat destijds volgens het toen geldende bouwbesluit is gebouwd. De bouwregelgeving is in de loop der tijd gewijzigd, waardoor bestaande brandveiligheidsvoorzieningen niet meer volledig voldoen aan de huidige bouwnormen, maar volgens de controlerende Brandweer nog wel doelmatig functioneren. De brandbeveiligingsinstallaties en voorzieningen zijn goed onderhouden en het

functioneren is adequaat/ doelmatig. Naar aanleiding van een reguliere controle is er regelmatig overleg geweest met de VeiligheidsRegio Rotterdam (VRR) over de te nemen maatregelen en de veiligheid. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een project om alle werkzaamheden in één keer op te pakken. De huidige werkzaamheden zijn er onder andere op gericht de brandveiligheidsvoorzieningen op te waarderen naar een niveau dat in overeenstemming met de huidige normen is.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans, l.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb